

2023.- 8 sentyabr.- S.8.

YENİ AZƏRBAYCAN

<http://www.yeniazərbaycan.com>

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Bütün qapıların əsas açarı

8 sentyabr - Beynəlxalq Savadlılıq Günüdür

Günel ABBAS

Sentyabrın 8-i Beynəlxalq Savadlılıq Günüdür. Beynəlxalq Savadlılıq Günü Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) sistemində qeyd olunan beynəlxalq tarixlərdən biridir. O, 1965-ci ilin sentyabrında Tehrandə keçirilmiş "Təhsil nazirlərinin savadsızlığın ləğvi üzrə ümumdünya konfransı"nın UNESCO-ya tövsiyəsi əsasında 1966-cı ildə təsis edilib. Əsas məqsədi savadlılığın insanların və cəmiyyətin həyatında əhəmiyyətini xatırlatmaq və onun yayılması sahəsində səylərin gücləndirilməsinin vacibliyini çatdırmaqdır. 8 sentyabr isə bu konfransın təntənəli açılış günüdür. UNESCO tərəfindən 1967-ci ildən

qeyd olunan bu əlamətdar günün məqsədi savadlılığın insanlar, icmalar və ümumilikdə, cəmiyyət üçün faydasına diqqəti cəlb etməkdir.

Beynəlxalq Savadlılıq Günü çərçivəsində savadsız gənclər və böyüklər üçün lazım olan savad və rəqəmsal bacarıqların qarşılıqlı əlaqəsinə xüsusi diqqət yetirməklə, savadlılıq bacarıqlarının insana yönələn bərpa üçün möhkəm bir zəmin yaratmağa necə kömək edə biləcəyi araşdırılır. Həmçinin heç kimin kənardə qalmaması üçün texnologiyanın köməyiylə savad təliminin inklüzivliyi və əhəmiyyətliyi məsələlərinə də baxılır.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda təhsilə dövlət qayğısı ildən-ilə artır. Bu qayğının nəticəsidir ki, indi öl-

kəmizdə savadlılıq yüz faiz təmin olunub. Hazırda Azərbaycanda təhsil sistemində beynəlxalq standartlara uyğun fundamental islahatlar aparılır, təhsilin bütün pillələri üzrə dövlət proqramları uğurla həyata keçirilir. Təhsilimizin milli, ümumbəşəri dəyərlər, demokratik, dünyəvi prinsiplər əsasında inkişafına geniş imkanlar yaradılıb.

Ölkəmizin təhsil sahəsində bir sıra mötəbər beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi etməsi isə Azərbaycanın bu sahədə də dünyanın lider ölkələri sırasında olduğunu göstərir.

Beynəlxalq ictimaiyyətin savadlılığın yayılması üzrə səylərini fəallaşdırmaq UNESCO-nun fəaliyyətinin əsas sahələrindən biridir və bu gün ayrı-ayrı fərdlərin, icmaların və

birliklərin hüquq və imkanlarının genişlənməsi aləti ola bilər.

Savadlılıq insanın ana dilinin qrammatik normalarına uyğun olaraq oxuma və yazı vərdişlərinə müəyyən malik olma dərəcəsidir. Əhalinin sosial-mədəni inkişafının əsas göstəricilərindən biridir. Savadlılıq bəşəriyyət üçün əsl bayramdır. Lakin hamı üçün-uşaqlar, gənclər və yaşlılar üçün savadlılıq hələ də axıra kimi nail olunmamış bir hədəfdir.

Bir çox ölkələrin nəzərəcarpaq uğurlarına baxmayaraq, UNESCO-nun məlumatlarına görə, dünyada 759 milyon yaşlı (onlardan 102 milyonu 15-24 yaşlı gənclərdir) hələ də savadlılığın əsas vərdişlərindən məhrumdur. Uşaq və yeniyetmələrin hər on nəfərindən altısı (617 milyon) oxuma və saymaq vərdişlərinin minimal səviyyələrinə çata bilmir. Təxminən 267 milyon uşaq məktəbə getmir.

Özünə xüsusi diqqət tələb edən obyektlər, ilk növbədə, məktəbdən kənardə qalan qadınlar və qızlar arasında savadlılığın yayılması proqramlarının genişləndirilməsinə ciddi ehtiyac var. Kişilərin və oğlanların keyfiyyətli təhsil almaq imkanlarından məhrum olduqları yerlərə də xüsusi diqqət ayrılmalıdır. Ona görə də bugünkü ta-

rix mövcud problemlərin yeni həll yollarını təklif etməklə, gələcəkdə savadlılıq səviyyəsinin yüksəlməsinə nail olmaq üçün meydandır.

Beynəlxalq Savadlılıq Günü bütün dünya qeyd edir. Onun bayram edilməsində hökumətlər, çox-tərəfli, ikitərəfli və qeyri-hökumət təşkilatları, özəl sektor, icmalar, həmçinin müəllimlər, tələbələr və bu sahənin ekspertləri iştirak edirlər.

Bu gün Davamlı İnkişaf Gündəliyinin təhsil sahəsində 2030-cu ilə qədər məqsədlərinin mühüm hissəsi olan savadlılığın yayılmasının həyata keçirilməsini dəstəkləyəcək misilsiz ideyaları olan insanlara savadlılığın yayılmasına görə Beynəlxalq mükafatlar verilir.

Savadlılıq Günü hər il müəyyən mövzuya həsr edilir. Müxtəlif illərdə o, "Savadlılığın qadınlar üçün əhəmiyyəti", "Savadlılıq şəxsi imkanları genişləndirir", "Savadlılıq və sağlamlıq", "Savadlılıq davamlı inkişafı təmin edir", "Keçmiş oxumaqla, gələcəyi yazırıq", "Rəqəmsal dünyada savadlılıq", "Savadlılıq və vərdişlərin inkişafı", "Savadlılıq və çoxdillilik" və s. şüarlar altında keçirilib.

Beynəlxalq Savadlılıq Günü mövcud həqiqəti bir daha bütün insanlara xatırladır: "Savadlılıq cəmiyyətin qarşısında bütün qapıları açan açardır, dünyada heç bir ölkə savad olmadan inkişaf edə bilməz".

